

## U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobců: **a) M. T., b) N. G., c) D. G.**, všichni zast. JUDr. Pěvou Skýbovou, advokátkou, se sídlem Bartošova 4, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 1. 2. 2008, č. j. 56 Az 116/2007 - 52,

### t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Zástupkyni žalobců JUDr. Pěvě Skýbové, advokátce, **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 6354,60 Kč, která jí bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

### O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 1. 2. 2008, č. j. 56 Az 116/2007 - 52, zamítl žalobu žalobců proti rozhodnutí žalovaného ze dne 12. 6. 2007, č. j. OAM-646/VL-10-P11-2006, a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Předmětným rozhodnutím žalovaný neudělil žalobcům mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Proti tomuto rozsudku podali žalobci (dále jen „stěžovatelé“) včas kasační stížnost a požádali o ustanovení zástupce. Krajský soud v Brně usnesením ze dne 20. 3. 2008, č. j. 56 Az 116/2007 - 66, ustanovil zástupkyní stěžovatelů JUDr. Pěvu Skýbovou, advokátku. Podáním ze dne 28. 4. 2008 stěžovatelé kasační stížnost doplnili.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelů. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovatelům byla soudní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jejich věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatelů a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatelů.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz).

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné, ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany není jenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Zde je nutné uvést, že stěžovatelé žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdili. Nejvyšší správní soud tak mohl přijatelnost kasační stížnosti posoudit pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kritérií.

Stěžovatelé v kasační stížnosti a jejím doplnění označili důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. a namítali, že soud nesprávně posoudil otázku splnění podmínek pro udělení mezinárodní ochrany podle § 12 písm. b) a § 14a zákona o azylu. Žalovaný nesprávně vyhodnotil povahu jednání, jemuž byli stěžovatelé v Rusku vystaveni, ve vztahu k definici pronásledování a jejich možnosti domáhat se účinné ochrany proti takovému jednání. Stěžovatelé konstatovali, že výhrůžky fyzickou likvidací rodiny, byť byly adresovány manželovi stěžovatelky sub a), nelze hodnotit jinak, než jako opatření působící psychický nátlak; není rozhodující, že se stěžovatelka sub a) s těmito muži nikdy nesešla. Soud ani správní orgán nezpochybnily, že k popsaným jednáním došlo. Výhrůžky byly motivovány rasisticky, spadají pod výčet jednání, která se považují za pronásledování, a stěžovatelé proto splňují podmínky pro udělení azylu. Stěžovatelé s odkazem na Příručku k postupům a kritériím při určování právního postavení uprchlíků zdůraznili, že obavy žadatele by měly být posuzovány jako opodstatněné, pokud je schopen v přiměřené míře prokázat, že jeho trvalý pobyt v zemi původu se pro něho stal nesnesitelným z důvodů uvedených v definici, nebo by se pro něho ze stejných důvodů stal nesnesitelným, kdyby se tam vrátil (...) tyto úvahy se nemusejí nutně zakládat na vlastních zkušenostech žadatele, relevantní jsou zákony země původu a zejména způsob jejich aplikace; situace každé osoby však musí být posuzována sama o sobě. Jednání, jemuž byli vystaveni, považují stěžovatelé za nelidské zacházení, a tedy vážnou újmu ve smyslu § 14a zákona o azylu. Státní orgány Ruské federace přitom podle stěžovatelů neposkytují účinnou ochranu proti rasisticky motivovanému násilí, což potvrzují zkušenosti stěžovatelů i informace o zemi původu, které soud i správní orgán nesprávně zhodnotily. Stěžovatelé zdůraznili, že i podle soudu rasismus a národnostní nesnášenlivost v Rusku existuje, tímto problémem je ohrožena řada lidí, nejedná se však o jev podporovaný ani prováděný státními orgány a státní orgány nejsou v tomto směru nečinné. Podle stěžovatelů však měla být hodnocena efektivita ochrany poskytované ochrany. Stěžovatelé k tomu doplnili, že ruské státní orgány proti rasově motivovaným činům efektivní ochranu neposkytují. Závěr o možnosti řešit problémy za pomoci státních orgánů není podle stěžovatelů odůvodněný a odporuje informacím o zemi původu. Alternativa vnitřního útěku neexistovala, protože situace ohledně rasisticky motivovaných činů se v jednotlivých částech Ruska moc neliší a přestěhování by nepředstavovalo trvalé řešení.

Nejvyšší správní soud předesílá, že jeho usnesením č. j. 1 Azs 51/2008 - 53, ze dne 15. 10. 2008, byla pro nepřijatelnost odmítnuta kasační stížnost, kterou podal B. G., nar. X, manžel stěžovatelky sub a). Vzhledem k tomu, že důvody pro udělení mezinárodní ochrany uplatňované stěžovateli v projednávané věci jsou z větší části odvozeny od problémů, se kterými se potýkal manžel stěžovatelky sub a), vycházel Nejvyšší správní soud především ze zmíněného usnesení.

V uvedeném usnesení Nejvyšší správní soud vyslovil, že *pro posouzení věci je podstatné, zda lze na stěžovatele vztáhnout právní názor vyslovený v rozsudku NSS ze dne 28. 2. 2007, č. j. 4 Azs 146/2006 - 100 (všechny dále cit. rozhodnutí NSS jsou dostupné na [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz)), podle něhož „pokud ze zpráv o zemi původu žadatele o azyl vyplývá, že menšina, jejímž je žadatel příslušníkem, je terčem diskriminace a pronásledování ze strany úřadů a policie, nemůže jako důvod pro neudělení azylu obstát argument, že žadatel o azyl v zemi původu tyto orgány nepožádal o pomoc a nevyčerpal tak veškeré právní prostředky, které mu k ochraně jeho práv poskytuje právní řád státu jeho původu.“ Soud po zohlednění obsahu spisu dospěl k závěru, že tomu tak není, a to z následujících důvodů.*

*Z obsahu soudního a správního spisu vyplývá, že stěžovatel měl problémy se soukromými osobami, které po něm především požadovaly zaplacení tzv. výpalného. V žádosti o udělení azylu ani vlastnoručně psaném prohlášení o důvodech žádosti se totiž stěžovatel o pronásledování pro jeho národnost vůbec nezmiňoval, tuto skutečnost uvedl až v průběhu pohovoru (v této souvislosti srov. též rozsudek NSS ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004 - 40). Z obsahu spisu rovněž vyplývá, že stěžovatel v roce 2001 nebo 2002 odešel z Gruzie do Ruské federace, kde v roce 2003 začal podnikat, v čemž úspěšně pokračoval až do odchodu ze země, a v roce 2004 získal též ruské občanství. Přitom je zcela zřejmé, že obě tyto skutečnosti nemohly nastat bez součinnosti příslušných ruských orgánů. Neměl-li stěžovatel do doby, než po něm začala určitá skupina osob požadovat zaplacení peněz, se státními orgány žádné potíže (což výslovně potvrdil v odpovědi na otázku č. 20 pohovoru ze dne 26. 6. 2006; viz čl. 21 správního spisu), nelze jednu návštěvu policejní stanice považovat v kontextu výše uvedeného za dostatečné vyčerpání prostředků ochrany v zemi původu. To platí i přesto, že z informací o zemi původu, které jsou součástí spisového materiálu, vyplývá, že se v Ruské federaci vyskytují případy xenofobního a rasistického přístupu občanů či (mj.) policistů, neboť z nich rovněž vyplývá, že státní moc jako taková se tyto negativní jevy snaží potlačovat. Nelze tedy dovodit, že by krajský soud v daném případě hrubě pochybil, pokud ve stěžovatelově případě naplnění podmínek pro udělení azylu neshledal.*

*Krajským soudem citovaný judikát Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 1996, č. j. 6 A 571/94 - 25, byl Nejvyšším správním soudem akceptován a v něm vyslovený právní názor je součástí jeho ustálené judikatury (srov. např. usnesení ze dne 5. 6. 2008, č. j. 4 Azs 30/2008 - 61). Nejvyšší správní soud přitom neshledal, že by byl v daném případě aplikován zjevně nesprávně, a proto ani tato stěžovatelova námitka nezakládá důvod přijatelnosti kasační stížnosti.*

K námitkám stěžovatelů, které se týkají výhrůžek, jimž měl být vystaven manžel stěžovatelky sub a), Nejvyšší správní soud odkazuje na citované usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2008, č. j. 1 Azs 51/2008 - 93, které současně poskytuje odpověď rovněž na obecné námitky týkající se dalšího rasisticky motivovaného jednání, s nímž se stěžovatelé měli v zemi původu setkat.

Nejvyšší správní soud doplňuje, že potíže uváděné stěžovateli [problémy dětí ve školce a škole; stěžovatelka sub a) podle svého vyjádření žádné problémy v Rusku neměla] mají původ v jednání soukromých osob a nelze je přičítat orgánům státní moci. Otázkou azylové relevance stěžovateli udávaných potíží se soukromými osobami se Nejvyšší správní soud zabýval obšírně již ve své předchozí judikatuře a je možné odkázat i na judikaturu jiných soudů, s níž se Nejvyšší správní soud ztotožňuje. Zejména je třeba poukázat na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 5/2003 - 51, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36, ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 Azs 45/2003 - 49, či ze dne 10. 3. 2004, č. j. 3 Azs 22/2004 - 48, které konstatovaly, že skutečnost, že žadatel o azyl má v zemi původu obavy před vyhrožováním ze strany soukromé osoby, není bez dalšího důvodem pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

Námitkami srovnatelnými s tvrzeními stěžovatelů se zabýval rovněž rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 1996, č. j. 6 A 571/94 - 25, podle kterého *je známým jevem v každé zemi, že příslušníci určité rasy, národnosti, náboženského vyznání, sociální skupiny nebo politického přesvědčení se mohou stát u svých spoluobčanů právě pro tyto vlastnosti terčem ústrků, slovních i fyzických útoků, diskriminačních postupů při přístupu ke vzdělání, k výkonu určitých povolání, ba dokonce i přístupu na určitá místa nebo užívání veřejného majetku. Zdrojem takového nepřátelského jednání mohou být nejrůznější negativní lidské vlastnosti, samo o sobě to však není ještě pronásledování ve smyslu ustanovení § 2 zákona č. 498/1990 Sb., o uprchlících, ani v případě masového výskytu těchto jevů za předpokladu, že nejde o jevy státní mocí buď přímo vyvolané, podporované, státními orgány vědomě trpěné či státní mocí záměrně nedostatečně potlačované. Jestliže však orgány státní moci takové jevy cíleně potírají a čelí jim, nelze mluvit o pronásledování ani tam, kde možnosti státních orgánů nejsou dostatečné a taková opatření nemají trvalý a stoprocentní efekt.*

S právním názorem vysloveným v tomto rozsudku se Nejvyšší správní soud zcela ztotožňuje a přebírá jej i do svých rozhodnutí (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 6. 2008, č. j. 4 Azs 30/2008 - 61).

Nejvyšší správní soud doplňuje, že hanlivé výrazy používané dětmi ve školních zařízeních na adresu jejich spolužáků jsou obecným problémem, který se objevuje ve všech zemích (děti si často nacházejí jakkoliv odlišné spolužáky, vůči kterým se pak chovají nevhodně). Nelze proto vyloučit, že by se stěžovatelé sub b) a c) mohli s tímto problémem setkat i v České republice. Vzhledem k tomu, že vychovatelka a učitelka učinily nějaká opatření a stěžovatelka sub a) jiné kroky k nápravě nepodstoupila, nelze toto jednání nesvéprávných nezletilců přičítat státu a považovat je za pronásledování ve smyslu azylového zákona.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu (zmíněná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu jsou uveřejněna na [www.nssoud.cz](http://www.nssoud.cz)) poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námítky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatelé sami žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdili, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelů.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

O náhradě nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem bylo za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 téhož zákona rozhodnuto tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Odměna ustanovené zástupkyni stěžovatelů byla stanovena za jeden společný úkon právní služby podle § 9 odst. 3 písm. f) a § 12 odst. 4 vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů (první porada s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení podle § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky), a to při zastupování tří osob, proto zástupkyni stěžovatelů náleží trojnásobek částky 2100 Kč snížené o 20%, tj. 5040 Kč. Zástupkyni stěžovatelů dále náleží režijní paušál podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky ve výši 300 Kč za tento úkon právní služby. Zástupkyně stěžovatelů doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, její odměna se proto podle § 35 odst. 8 s. ř. s. zvyšuje o částku odpovídající této dani, která činí 19 % z částky 5340 Kč, tj. 1014,60 Kč. Zástupkyni stěžovatelů bude vyplacena částka ve výši 6354,60 Kč, a to z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

**P o u č e n í :** Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. listopadu 2008

JUDr. Dagmar Nygrínová  
předsedkyně senátu